

SEMINARSKA NALOGA

PRO ET CONTRA na vprašanje:

„Ureditev (ali ne-ureditev) poklica davčni svetovalec preko zakona o davčnem svetovanju - urediti tudi poklic računovodja, odvetnik in notar, ko izvajata storitve povezane z obdavčenjem) v SLOVENIJI“ v luči javnega interesa ter interesa strank (s poudarkom na podjetja) ter mednarodno primerjalni pravni vidik (s poudarkom na EU oz. članicah EU ter tudi domačo in tujo sodno prakso).

Pripravila: Irena Kremser Mernik
Kraj in datum: Vuhred, 17.11.2023

1. Uvod

Pravni okviri za delovanje poklica davčnega svetovalca se med državami razlikujejo glede na lokalno davčno zakonodajo in zahteve v smislu izobrazbe, licenciranja in davčnih sistemov. V Evropski uniji je samo v enajstih državah poklic davčnega svetovalca reguliran z zakonom.

Obrazložitev pomembnosti poklica davčnega svetovalca

Davčni svetovalec je strokovnjak, specializiran za davčna vprašanja in davčno zakonodajo. Njegova vloga je svetovati strankam, kako optimalno izpolniti davčne obveznosti, zmanjšati davčne obremenitve in se izogniti davčnim težavam. Davčni svetovalec mora imeti strokovno znanje celotnega davčnega sistema države v kateri deluje, tako na področju obdavčitve fizičnih oseb z dohodnino, obdavčitve pravnih oseb z davkom na dobiček, obdavčitve z davkom na dodano vrednost in drugimi vrstami davkov. Prav tako mora imeti znanje s področja računovodstva, delovnega ter gospodarskega prava. Varuje pravice plačnikov in javni interes.

Cilji in poudarki naloge

Cilj seminarske naloge je obrazložiti pomembnost poklica davčnega svetovalca za družbo in gospodarstvo, opisati pravne vire za delovanje in urejenost poklica v Sloveniji, Nemčiji, Avstriji ter Hrvaškem in preučiti argumente za ureditev poklica v Sloveniji.

2. Poklic davčnega svetovalca

2.1 Delovanje poklica davčnega svetovalca

Davčni svetovalci svetujejo strankam (posameznikom, malim podjetnikom, velikim podjetjem, organizacijam) pri izpolnjevanju davčnih obveznosti, tako pri pripravi davčnih obračunov, optimizaciji davčnih obveznosti kot pri izvajanju davčnega načrtovanja.

Ključna naloga davčnih svetovalcev je spremljanje sprememb v davčni zakonodaji in obvladovanje kompleksnih davčnih predpisov. Pomembno je, da imajo ustrezno izobrazbo in se stalno izobražujejo ter spremljajo spremembe v davčni zakonodaji.

Davčni svetovalci sodelujejo tudi z davčnimi organi, pri izpolnjevanju davčnih prijav, odgovarjanju na davčna vprašanja in razreševanju morebitnih davčnih sporov.

2.2 Pomembnost poklica davčnega svetovalca

Poklic davčnega svetovalca ima pomembno vlogo v družbi in gospodarstvu iz več razlogov:

a. Usklajevanje s kompleksno davčno zakonodajo

Davčni zakoni in predpisi so pogosto zapleteni in se spreminjajo. Davčni svetovalec pomaga posameznikom in podjetjem razumeti in se uskladiti z davčno zakonodajo ter tako preprečiti morebitne napake in neželene davčne obremenitve.

b. Optimizacija davčnih obveznosti

Davčni svetovalec strankam poišče zakoniti način zmanjšanja davčnih obveznosti, ki doprinese k izogibanju dvojnega obdavčevanja, koriščenju davčnih olajšav in uporabi strategij za zmanjšanje obdavčitev.

c. Zmanjšanje tveganj in sporov

Pomaga pri zmanjšanju tveganj za davčne prekrške in spore z davčnimi organi. Stranke se s strokovnim svetovanjem izogone neželenim posledicam in kaznim.

d. Finančno načrtovanje

Strankam pomaga pri načrtovanju financ, naložbenih strategijah, varčevanju, dedovanju in drugih pomembnih finančnih odločitvah.

e. Podpora pri mednarodnih poslih

Za podjetja, ki poslujejo na mednarodni ravni, so davčni svetovalci ključni za reševanje davčnih vprašanj, povezanih s čezmejnimi transakcijami, transfernimi cenami in drugimi mednarodnimi davčnimi zadevami.

f. Povečanje preglednosti in etičnosti

Davčni svetovalci pomagajo povečati preglednost in etičnost v davčnih zadevah. Pomaga pri preprečevanju davčnih goljufij in izogibanju davkov, s čimer se izboljšuje davčni sistem.

g. Ekonomski razvoj

Davčni svetovalci prispeva k stabilnosti in razvoju gospodarstva. Podjetjem pomaga, da ostanejo konkurenčna in učinkovita, kar posledično vpliva na rast gospodarstva.

h. Varčevanje časa in denarja

S pravilnim svetovanjem lahko davčni svetovalci strankam prihrani čas in denar, saj prepreči nepotrebne stroške in dolgotrajne davčne postopke.

i. Individualna prilagoditev

Nasveti in rešitve so osredotočene na potrebe in cilje posamezne stranke.

2.3 Pravni okvir za delovanje poklica davčnih svetovalcev

CFE Tax Advisers Europe (Confédération Fiscale Européenne) je evropsko združenje strokovnjakov za davčno pravo in svetovanje, ki zagotavlja usmeritve in promovira najboljše prakse na področju davčnega svetovanja. V literaturi in smernicah CFE so navedeni pravni okviri, ki so pomembni za delovanje davčnih svetovalcev v Evropi in zagotavljajo usmeritve za strokovno ter etično izvajanje poklica davčnega svetovalca.

Med glavnimi vsebinami CFE literature, ki se dotikajo pravnih okvirov za delovanje davčnih svetovalcev, so:

- 1. Davčna zakonodaja in pravni okviri:** CFE nudi informacije o davčni zakonodaji v različnih državah Evrope, vključno s spremembami in novostmi v davčni zakonodaji. To je ključno za davčne svetovalce, da svojim strankam zagotovijo ustrezno svetovanje.
- 2. Licenciranje in izobraževanja:** CFE obravnava pogoje za pridobitev licence za opravljanje poklica davčnega svetovalca v različnih državah. To vključuje informacije o izobraževanju, izpitih in usposabljanju, ki so potrebni za licenciranje.
- 3. Etični standardi:** CFE promovira etične standarde in kodekse ravnanja za davčne svetovalce ter poudarja pomembnost stroge etike v davčnem svetovanju.
- 4. Davčni spori in pritožbe:** CFE nudi smernice o reševanju davčnih sporov, vključno z upravnimi in sodnimi postopki ter pritožbami.

5. **Mednarodno davčno svetovanje:** glede na svoje mednarodne vidike CFE obravnava tudi mednarodno davčno svetovanje, vključno s transfernimi cenami, davčnimi sporazumi med državami in drugimi mednarodnimi davčnimi zadevami.
6. **Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje:** CFE spodbuja nadaljnje izobraževanje in usposabljanje davčnih svetovalcev, da ostanejo ustrezno usposobljeni in seznanjeni s spremembami v davčni zakonodaji.

Poleg tega CFE organizira dogodke, konference in izobraževalne programe za davčne svetovalce, da izmenjujejo izkušnje in najboljše prakse ter se seznanjajo s trenutnimi in prihodnjimi izzivi v davčnem svetovanju. Organizacija omenjenih dogodkov in druženje davčnih svetovalcev pripomore h kvalitetnejšemu davčnemu svetovanju in prispeva k uskladitvi davčnih zakonov v Evropi.

2.4 Etični kodeks in profesionalni standardi za davčne svetovalce (PCRT - Professional Conduct in Relation to Taxation)

PCRT (Professional Conduct in Relation to Taxation) so mednarodni standardi, ki so bili razviti za preprečevanje in boj proti davčni utaji ter predstavljajo ključ za zagotovitev pravne varnosti vseh plačnikov davka. Namenjeni so zagotavljanju etičnega in profesionalnega ravnanja, ki bi jih morali davčni posredniki (računovodje, davčni svetovalci, odvetniki in notarji) upoštevati, da bi ohranili visoke etične standarde in svojim strankam zagotovili kakovostne storitve. S tem se ohranja zaupanje javnosti v davčne strokovnjake in zagotavljanje integritete davčne stroke.

Temeljna načela PCRT:

- **Integriteta:** od davčnih strokovnjakov se pričakuje, da delujejo odkrito in pošteno v vseh profesionalnih in poslovnih odnosih. Ne smejo sodelovati v goljufivih ali neetičnih dejavnostih, strankam morajo nuditi poštene in natančne nasvete.
- **Objektivnost:** ne dovoliti, da pristranskost, navzkrižje interesov ali neupravičen vpliv drugih prevlada nad strokovno presojo.
- **Profesionalna kompetenca:** davčni svetovalci imajo poklicno dolžnost, da svoje delo opravljajo v okviru svojih pooblastil. Vzdrževati morajo visoko raven strokovne usposobljenosti in biti seznanjeni z obstoječimi kot novimi davčnimi zakoni in predpisi, da lahko strankam nudijo kompetentno in strokovno storitev. Pri zagotavljanju storitev morajo biti skrbni, izvajati temeljite raziskave in zagotavljati točnost informacij ter nasvetov v zvezi z davki. Ne smejo opravljati del, za katera niso usposobljeni.
- **Zaupnost:** davčni strokovnjaki morajo spoštovati zaupnost podatkov, ohraniti zaupnost strank in ne smejo razkrivati občutljivih informacij tretjim osebam brez privolitve stranke, razen če zakon to to zahteva.
- **Profesionalno vedenje:** davčni strokovnjaki se morajo obnašati profesionalno in s strankami, sodelavci ter drugimi ravnati spoštljivo in pošteno. Izogibati se morajo navzkrižju interesov in dejanjem, ki diskreditirajo poklic ter upoštevati ustrezne zakone in predpise.

Ključni vidiki PCRT vključujejo:

1. **Skladnost s pravnimi in predpisi:** upoštevanje veljavnih zakonov, predpisov in poklicnih standardov je ključnega pomena. Davčni strokovnjaki morajo zagotoviti, da so njihove dejavnosti v skladu z lokalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi davčnimi zakoni.
2. **Komunikacija:** učinkovita komunikacija je ključnega pomena. Strokovnjaki morajo strankam zagotoviti jasne, točne in pravočasne informacije ter zagotoviti, da stranke razumejo posledice odločitev povezanih z davki.
3. **Etično odločanje:** ko so soočeni z etičnimi dilemami, bi morali davčni strokovnjaki uporabiti svojo presojo, da bi sprejeli prave odločitve, ki dajejo prednost najvišjim interesom strank in upoštevajo etična načela.
4. **Preglednost:** davčni strokovnjaki morajo biti pregledni glede postopkov zaračunavanja honorarjev, da stranke jasno razumejo stroške opravljenih storitev pred opravljeno storitvijo.

Bistveno je, da davčni strokovnjaki poznajo standarde PCRT, ki veljajo v njihovi državi ali regiji, in jih upoštevajo v svoji praksi, da ohranijo poklicni ugled in strankam zagotovijo visokokakovostne davčne storitve.

3. Pravni okviri za delovanje poklica davčnega svetovalca v različnih državah

3.1 Pravni okvir za delovanje poklica davčnega svetovalca v Sloveniji

Davčna zakonodaja se v Sloveniji vse od njene osamosvojitve leta 1991 nenehno spreminja in dopolnjuje. Zaradi kompleksnosti davčne zakonodaje se potrebe po davčnih svetovalcih zvišujejo, kar seveda družbe in posamezniki, ki se ukvarjajo z davčnim svetovanjem, pogosto izkoriščajo z neustreznim znanjem in izobrazbo.

Davčno svetovanje v Sloveniji ni zakonsko urejeno, prav tako ni zakonsko urejen poklic davčnega svetovalca. S temi storitvami se lahko ukvarja vsakdo, saj je davčno svetovanje v standardni klasifikaciji zajeto pod šifro 69.200 (računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti, davčno svetovanje), za katero ob registraciji ni potrebno predložiti nobenih dokazil o izobrazbi.

V Sloveniji imamo kar tri organizacije, ki združujejo davčne svetovalce z opravljenim izpitom in licenco:

- zbornica davčnih svetovalcev Slovenije (ZDSS) – člani z izpitom pridobijo certifikat Davčni svetovalac Zbornice davčnih svetovalcev Slovenije,
- davčno svetovalna zbornica Slovenije (DSZS) – člani z izpitom pridobijo certifikat Davčni svetovalac Davčno svetovalne zbornice Slovenije in
- Slovenski inštitut za revizijo - sekcija preizkušenih davčnikov - člani z izpitom pridobijo naziv Preizkušeni davčnik.

V Sloveniji nimamo enotnega registra davčnih svetovalcev z licenco, saj izpit pri omenjenih zbornicah (ZDDS in DSZS) ni opravljen pod enakimi pogoji. Vsaka zbornica ima svoj Pravilnik in organizira svoje izobraževanje ter izpit za davčnega svetovalca. Obe zbornici vodita svojo

evidenco davčnih svetovalcev z licenco in zahtevata nadaljnje izobraževanje ter usposabljanje, da so davčni svetovalci vseskozi seznanjeni s spremembami v davčni zakonodaji. Prav tako v Sloveniji ni sprejetega enotnega Kodeksa poklicne etike davčnih svetovalcev. Tako Zbornica davčnih svetovalcev Slovenije kot davčno svetovalna zbornica Slovenije sta članici Evropskega združenja davčnih svetovalcev (CFE).

Društvo davčnih svetovalcev Slovenije, ki je prenehalo delovati leta 2009 in je bila nato kot naslednica ustanovljena Zbornica davčnih svetovalcev Slovenije, je v letu 1998 pripravilo Predlog Zakona o davčnem svetovanju, ki pa je bil zavržen. Namen predlaganega zakona je bil, da se uredi poklic davčnega svetovanja, ki bi ga lahko kot samostojen poklic izvajali le davčni svetovalci z licenco, opredelijo pogoji in postopki za pridobitev licence v skladu s strokovnimi načeli in kodeksom, ki je nujen za davčne svetovalce ter definira področja dela, ki jih davčni svetovalec lahko poleg davčnega svetovanja opravlja. Z zavrnitvijo tega predloga tako ni pravne podlage za opravljanje poklica davčnega svetovalca v Sloveniji.

Zbornica davčnih svetovalcev si še vedno prizadeva za zakonsko ureditev poklica, zato je v okviru svojega delovanja poleg internih aktov, ki so pomembni za delovanje ZDDS, sprejela naslednje akte:

- **Pravilnik o pridobitvi in vzdrževanju licence za delo davčni svetovalec ZDDS** – določa podrobnejša pravila in postopke za pridobitev licence davčnega svetovalca, vodenju registra davčnih svetovalcev, usposabljanju in izobraževanju za podaljševanje licence. Pravilnik temelji na statutu ZDDS in evropskih smernicah o poklicu davčnega svetovalca. Davčni svetovalci, ki se vpišejo v register davčnih svetovalcev, so se dolžni redno izobraževati in usposablјati, da ohranijo svoje znanje in spremljajo spremembe v davčni zakonodaji.
- **Pravilnik o izpitu preverjanja znanja o strokovni usposobljenosti izvajanja davčnega svetovanja** – določa pogoje, ki jih mora kandidat izpolnjevati za pristop k izpitu in vsebino ter tematiko za izvedbo pisnega in ustnega dela izpita.
- **Standard izvajanja davčno svetovalnih storitev** – opredeljuje ključne pojme in pogoje za opravljanje storitev davčnega svetovanja, področja dela, pravice in obveznosti davčnih svetovalcev, da se zagotovi tako kakovost storitev kot pravna varnost naročnika.
- **Kodeks etike** – določa enotna pravila delovanja in obnašanja poklicnih davčnih svetovalcev, članov ZDDS, določa etične smernice in obveznosti poklica, vključno s pravili o zaupnosti informacij strank in drugimi etičnimi standardi.
- **Smernice ZDDS za plačilo davčnih storitev** – določa priporočene tarife za zaračunavanje storitev davčnih svetovalcev.
- **Kodeks pravic plačnikov davkov v Republiki Sloveniji** – priročnik vseh pravic plačnikov davkov, tako splošnih kot osebnih, ki bi jih morala upoštevati tudi davčna administracija v Sloveniji. ZDDS je pri tem upoštevala prakso mednarodnih sodišč na področju varovanja človekovih pravic.

Zbornica davčnih svetovalcev Slovenije izvaja nadzor nad svojimi člani, organizira interna izobraževanja in spremlja izpolnjevanje etičnih standardov.

Davčni svetovalci v Sloveniji nudijo različne storitve, vključno s pripravo davčnih prijav, davčnim načrtovanjem, revizijami, svetovanjem pri poslovnih transakcijah in drugimi davčnimi storitvami. Pogosto sodelujejo z računovodji, odvetniki in drugimi strokovnjaki, da bi zagotovili celovite storitve svojim strankam.

Pogoji za opravljanje izpita pri ZDDS so obsežni (zahtevajo znanje tako z davčnega, pravnega in upravnega področja), z namenom, da se v Sloveniji doseže visoka kakovost storitev davčnega svetovanja.

3.2 Pravni okvir za delovanje poklica davčnega svetovalca v Avstriji

Avstrija je bila med prvimi državami, kjer so davčno svetovanje tudi zakonsko uredili. Že leta 1947 so ustanovili Zbornico za davčno in finančno svetovanje, knjigovodstvo in revizijo ter sprejeli Zakon o gospodarskih zaupnikih.

Z izrazom Wirtschaftstreuhänder so pri njih opredeljeni strokovnjaki - gospodarski zaupniki, ki opravljajo računovodske poklice, torej računovodje, revizorji, odvetniki in davčni svetovalci. Za pridobitev enega izmed teh strokovnih nazivov je poleg izobrazbe in opravljenega izpita potrebno članstvo v Zbornici pooblaščenih revizorjev, davčnih svetovalcev in samostojnih knjigovodij.

Zakon v Avstriji že za samostojnega knjigovodjo opredeljuje univerzitetno stopnjo izobrazbe, tri letne delovne izkušnje in opredelitev nalog, ki jih oseba z omenjenim nazivom lahko izvaja. Samostojni knjigovodja je v Avstriji strokovnjak, ki izvaja obračune plač, sestavlja računovodske izkaze, pripravlja obračune davka na dodano vrednost in vodi finančno ter stroškovno računovodstvo. Davčni svetovalec pa poleg nalog samostojnega knjigovodje lahko opravlja še storitve svetovanja pri sestavljanju računovodskih izkazov, svetuje na davčnem in računovodskem področju in izvaja nekatere storitve revidiranja, brez uradnega revizijskega poročila. Naziv revizor lahko pridobi oseba, ki je najprej opravila izpit davčnega svetovalca in ima predpisane delovne izkušnje.

V Avstriji je davčno svetovanje urejeno z Zakonom o revidiranju, davčnem svetovanju in sorodnih dejavnosti (Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz, kratica WTBG), ki je bil sprejet leta 1999. Davčno svetovanje je regulirano s strani Zbornice davčnih svetovalcev in revizorjev (Die Kammer der Steuerberater und Wirtschaftsprüfer (KSW))

WTBG opredeljuje natančne pogoje za opravljanje izpita davčni svetovalec in ga po pridobitvi licence zavezuje k vestni izvedbi nalog ter sklenitvi zavarovanja odgovornosti. Za imenovanje in preklic, če oseba ne izpolnjuje več pogojev za licenco, je pristojno Ministrstvo za gospodarstvo.

Davčni svetovalci v Avstriji morajo torej imeti visoko raven strokovnosti in znanja na področju davčnega prava, računovodstva in finančnih zadev. Za pridobitev licence za opravljanje poklica davčnega svetovalca je potrebno opraviti zahteven izpit in je močno regulirano s strani Zvezne zbornice davčnih svetovalcev.

Zaradi svoje geografske lokacije in mednarodnega poslovnega okolja ima Avstrija veliko podjetij, ki se ukvarjajo s čezmejnimi posli. Davčni svetovalci v Avstriji so specializirani za

mednarodno davčno svetovanje in pomagajo podjetjem pri obravnavanju mednarodnih davčnih vprašanj. Zavezani so k visoki kakovosti storitev in etičnim standardom. Skladnost z zakoni in etiko je ključnega pomena.

Skupna značilnost vseh davčnih svetovalcev v Avstriji je, da morajo slediti strogim pravilom in regulativam, zagotavljati visoko strokovnost in etiko pri opravljanju svojih storitev ter biti usposobljeni za obravnavanje raznolikih davčnih vprašanj in potreb svojih strank. To prispeva k visoki stopnji zaupanja v davčni sistem in omogoča strankam, da optimizirajo svoje davčne obveznosti in poslovanje.

Delovanje poklica davčnega svetovalca v Avstriji je urejeno s strogo zakonodajo in regulacijo. Zakoni in uredbe, ki določajo delovanje poklica davčnega svetovalca v Avstriji:

- **Zakon o davčnem svetovanju (Steuerberatungsgesetz - StBG):** predstavlja osrednji zakon, ki ureja poklic davčnega svetovalca v Avstriji. StBG določa pravno podlago za opravljanje poklica, vključno s pridobitvijo licence za davčnega svetovalca.
- **Pravilnik o davčnih svetovalcih (Steuerberaterverordnung - StBV):** pravilnik določa podrobnejša pravila in postopke za pridobitev licence za davčnega svetovalca, usposabljanje in nadaljnje izobraževanje ter druge administrativne zadeve, povezane s poklicem davčnega svetovalca.

Davčni svetovalci v Avstriji so zavezani kodeksu etike, ki določa etične smernice in obveznosti poklica, vključno s pravili o zaupnosti informacij strank, konfliktih interesov in drugimi etičnimi standardi. Dolžni so redno opravljati izobraževanja in usposabljanja, da ohranijo znanje in so seznanjeni s spremembami v davčni zakonodaji.

Poklic davčnega svetovalca je pod strogim nadzorom Zvezne zbornice davčnih svetovalcev, ki je odgovorna za izdajanje licenc, nadzor nad člani in spremljanje izpolnjevanja etičnih standardov. Tarife za zaračunavanje storitev davčnih svetovalcev so regulirane in določene v skladu s pravili in predpisi.

Zgoraj navedeni pravni okviri zagotavljajo strogo regulacijo poklica davčnega svetovalca v Avstriji in prispevajo k zagotavljanju visoke kakovosti storitev ter zaupanja javnosti v ta poklic. Določajo tudi pogoje za izobraževanje in pridobitev licence, etične smernice ter pravila za zaračunavanje storitev davčnih svetovalcev.

3.3 Pravni okvir za delovanje poklica davčnega svetovalca v Nemčiji

Nemški sistem je eden najbolj zapletenih in obsežnih v Evropi. Nemčija ima decentraliziran sistem obdavčitve, kjer imajo zvezne dežele (Bundesländer) pomembno vlogo pri določanju davčnih stopenj in pravil. Davčne stopnje in pravila med različnimi zveznimi deželami variirajo. V primerjavi s slovensko je davčna zakonodaja bolj obsežna in zahtevna.

Davčno svetovanje v Nemčiji je že dolgo formalno urejeno, saj je bil prvi zakon, ki je urejal položaj davčnega svetovalca in pogoje za opravljanje dela davčnega svetovalca, sprejet že leta 1935. Že v letu 1937 so sprejeli uredbo, v kateri je bila opredeljena vsebina za opravljanje izpita.

Davčni svetovalci v Nemčiji se pogosto soočajo z bolj kompleksnimi izzivi, povezanimi z mednarodnim davčnim pravom. V Nemčiji je namreč večje število multinacionalk in velikih podjetij, kar postavlja dodatne zahteve za mednarodno davčno svetovanje.

V Nemčiji morajo davčni svetovalci opraviti izobraževanje in izpite, da pridobijo licenco za poklic davčnega svetovalca (Steuerberater). Imeti morajo najmanj visokošolsko izobrazbo s področja ekonomije ali prava ter določeno število let delovnih izkušenj na področju davčnega svetovanja ali davčnega prava. Po opravljenem strokovnem izpitu se morajo vpisati v davčno zbornico.

Poklic davčnega svetovalca je reguliran. Sistem poklicne samouprave in nadzora davčnim svetovalcem zagotavlja svobodno in od države neodvisno opravljanje poklica ter deluje pod nadzorom krovne organizacije Zvezne zbornice davčnih svetovalcev (Bundessteuerberaterkammer) in 21 regionalnih zbornic davčnih svetovalcev (Steuerberaterkammern). Zbornica sodeluje pri uveljavljanju poklicnih pravil, pri pripravi davčne zakonodaje, zastopa člane in skrbi za njihovo izobraževanje.

Zakoni in uredbe, ki določajo delovanje poklica davčnega svetovalca v Nemčiji:

- zakon o davčnem svetovanju **Gesetz über Steuerberatung (StBerG)** je glavni zakon, ki ureja poklic davčnega svetovalca v Nemčiji. Ta zakon določa pogoje za opravljanje poklica, vključno s pridobitvijo licence za davčnega svetovalca. To urejanje prispeva k zagotavljanju kakovosti storitev davčnih svetovalcev in zaupanja javnosti.
- Uredba, ki določa pravila in tarife za zaračunavanje storitev davčnih svetovalcev **Steuerberatervergütungsverordnung (StBVV)**.
- Uredba, ki določa poklicno etiko in obveznosti davčnih svetovalcev v Nemčiji, vključno s pravili o zaupnosti informacij strank in drugimi etičnimi smernicami **Bundessteuerberaterordnung (BOSTB)**.
- Uredba, ki razčlenjuje obveznosti in dolžnosti, ki jih morajo izpolnjevati davčni svetovalci, vključno z obveznostmi do svojih strank in javnosti **Pflichtenverordnung (DVStB)**.

Davčni svetovalci v Nemčiji so zavezani k stalnemu izobraževanju in usposabljanju. Lahko opravljajo tudi naloge računovodij in revizorjev, vendar pod določenimi pogoji. Dolžni so ravnati v skladu z vsemi veljavnimi zakoni in etičnimi smernicami. Nepravilnosti v delovanju in neetično ravnanje je strogo sankcionirano.

Poklic davčnega svetovalca v Nemčiji ima pomemben javno veljavni pomen in je strogo urejen s pravno zakonodajo in regulacijo. Obvezno je tudi zavarovanje poklicne odgovornosti, brez katerega davčni svetovalec ne sme opravljati dejavnosti. Davčni svetovalci imajo v Nemčiji pomembno vlogo pri zagotavljanju spoštovanja davčnih predpisov in urejenosti davčnih zadev.

3.4 Pravni okvir za delovanje poklica davčnega svetovalca na Hrvaškem

Delovanje davčnih svetovalcev na Hrvaškem je urejeno z Zakonom o poreznem svetništvu, ki je bil sprejet leta 2000, spremenjen v letu 2013 in 2016 ter dopolnjen v oktobru leta 2023. Ustavna podlaga je v 1. pododstavku 4. odstavka 2. člena Ustave Republike Hrvaške.

V 2. členu zakona je opredeljeno, da je davčno svetovanje dejavnost, ki v skladu s pravnim, ekonomskim, davčnim in računovodskim sistemom Republike Hrvaške na zanesljiv način zagotavlja pravilno uporabo davčnih predpisov s strani davčnih zavezancev.

Zakon o poreznem savjetništvu določa pravno podlago za poklic davčnega svetovalca na Hrvaškem. Zakon ureja dejavnost davčnih svetovalcev, pogoje za opravljanje poklica kot samostojni in neodvisni poklic, pooblastila in obveznosti, ustanovitev družb ter položaj in delovanje Hrvaške zbornice davčnih svetovalcev (Hrvatska komora poreznih savjetnika).

V letu 2016 je bil poklic davčnega svetovalca dodatno dereguliran, odpravljena je bila omejitev pravne oblike in svoboda občasnega ter začasnega opravljanja čezmejnih storitev davčnega svetovanja. Cene storitev namesto fiksne tarife regulira trg.

V zakonu je opredeljeno, da ima davčni svetovalec pooblastila in dolžnosti, da stranki svetuje o vseh davčnih vprašanjih, ji pomaga pri pripravi davčne napovedi, jo zastopa v davčnih postopkih pred davčnimi organi, sodeluje v davčnih sporih pred sodišči in nadzoruje pravilnost vodenja davčnih ter računovodskih evidenc, ki se vodijo za pripravo davčnih napovedi in drugih davčnih listin.

Davčni svetovalci na Hrvaškem morajo pridobiti ustrezno licenco za opravljanje svojega poklica. Licenca se podeljuje s strani Hrvatske komore poreznih savjetnika.

V zakonu so določene oblike opravljanja davčnega svetovanja:

- davčni svetovalci, ki opravljajo dejavnost davčnega svetovanja kot samostojno dejavnost,
- javne trgovske družbe za davčno svetovanje,
- družbe z omejeno odgovornostjo za davčno svetovanje,
- tuji davčni svetovalci in podjetja.

Prav tako so objavljeni pogoji za davčnega svetovalca o poslovni sposobnosti, da ima prebivališče v Republiki Hrvaški, o nekaznovanju, da ima predpisano izobrazbo, opravljen izpit, da je vpisan v imenik davčnih svetovalcev pri Zbornici in da spoštuje pravila Etičnega kodeksa davčnih svetovalcev.

Spremembe Zakona o poreznom savejtništvu, ki so bile sprejete oktobra 2023 in bodo začele veljati 1.1.2024 določajo:

- da davčni svetovalci zastopajo v davčno-upravnih zadevah pred upravnimi sodišči,
- da se lahko upokojeni davčni svetovalec zaposli s krajšim delovnim časom,
- kdo in pod kakšnimi pogoji lahko ustanovi družbo za davčno svetovanje. Ustanovi jo lahko eden ali več davčnih svetovalcev, ki so vpisani v imenik zbornice. V nazivu družbe mora biti napisano »davčno svetovanje«. Soglasje k izpolnjevanju pogojev za vpis družbe v sodni register daje zbornica. Davčni svetovalci morajo imeti v družbi najmanj 51 % glasovalnih pravic, večina uprave družbe pa mora biti sestavljena iz davčnih svetovalcev,
- fizične in pravne osebe, ki niso navedene v zakonu, ne smejo opravljati dejavnosti davčnega svetovanja,

- določene so kazni za tiste, ki davčno svetovanje izvajajo oziroma uporabljajo v nazivu podjetja »davčno svetovanje«, a ne izpolnjujejo pogojev predpisanih z zakonom,
- davčni svetovalci in družbe za davčno svetovanje so dolžne uskladiti višino zavarovalne vsote, za katero je treba skleniti zavarovanje, v dveh letih od dneva uveljavitve tega zakona.

Pravilnik o programu i ispitu za poreznog savjetnika določa podrobnejša pravila in postopke za pridobitev licence za davčnega svetovalca ter druge administrativne zadeve, povezane s poklicem davčnega svetovalca. Od 01. 01. 2022 so začele veljati spremembe pravilnika o izpitih za davčne svetovalce. Najpomembnejša sprememba je, da se samo en izpit (Davčno pravo v Republiki Hrvaški) opravlja pisno in ustno, ostali izpiti se opravljajo zgolj ustno.

Z dnem 01. 01. 2023 je stopil v veljavo zakon **Osluka o službenoj odjeći poreznih savjetnika**, ki določa pravila glede službenih oblek in je del etičnih smernic davčnih svetovalcev.

Zgoraj navedeni pravni okviri zagotavljajo strogo regulacijo poklica davčnega svetovalca na Hrvaškem in določajo pogoje za izobraževanje in pridobitev licence, etične smernice ter pravila za zaračunavanje storitev davčnih svetovalcev.

4. Argumenti ZA ureditev javno veljavnega pomena poklica v Sloveniji

Kot je v seminarski nalogi omenjeno se v Sloveniji lahko z dejavnostjo računovodstva in davčnega svetovanja ukvarja vsakdo, saj ni predpisane potrebne izobrazbe za opravljanje poklica računovodje oz. davčnega svetovalca. Neprimerna izobrazba izvajalcev, posledično nekvalitetno opravljene storitve, znižujejo ugled in povečujejo nezaupanje strank v izvajalce računovodske kot davčne stroke. Z nezaupanjem strank tudi izvajalci, ki so ustrezno izobraženi od strank težje zahtevajo primerno plačilo za svoje delo.

Na podlagi predstavljenih omejitev bi moral že poklic računovodje zahtevati potrebno izobrazbo, dokazovanje stalnega izobraževanja in spremljanja sprememb v davčni zakonodaji.

Notarji, odvetniki in druge osebe, ki se ukvarjajo s pravnimi posli in sestavljajo pogodbe, npr. o nakupih nepremičnih, prenosih podjetja ipd., bi morali imeti opravljeno izobraževanje o davkih, saj nemalokrat napačno sestavijo pogodbe za davčne posle, ki pri strankah povzročijo napačna plačila davka. Posledice napačnih obdavčitev in posledično kazni, nosi stranka, ki je pošteno plačala osebi, ki je napačno sestavila pogodbo.

Za vse posrednike, ki se ukvarjajo s posli in imajo vpliv na obdavčitev, bi morala biti predpisana izobrazba in standardi delovanja. Poenotiti bi bilo potrebno tudi cenik in urediti obvezno zavarovanje poklicne odgovornosti, saj bi s tem strankam zagotovili, da bodo storitve opravljene kvalitetno oziroma v primeru napak, stranka ne nosi posledic, ampak je za to odgovoren posrednik, ki je izvedel pravni posel oz. svetovanje.

Dobro prakso nakazuje področje gradbeništva, ki je v pristojnosti Inženirske zbornice Slovenije, ki vodi imenike pooblaščenih inženirjev s strokovnega področja gradbeništva, elektrotehnike, strojništva, tehnologije, požarne varnosti, geotehnologije in rudarstva, geodezije ter prometnega inženirstva. Po opravljeni visoki ali univerzitetni šoli je lahko gradbeni inženir zgolj

pomočnik vodje gradbišča in šele po pridobljenih večletnih praktičnih izkušnjah (najmanj dve leti oz. pri visoki strokovni izobrazbi pet let) in kompetencah, ki so potrebne za izvajanje nalog pooblaščenega inženirja, za katerega želi pridobiti poklicni naziv, lahko pristopi k izpitu za pooblaščenega ali nadzornega inženirja. Šele s tem izpitom in vpisom v imenik IZS lahko samostojno opravlja dela odgovornega vodja gradnje - vodja gradbišča s polno odgovornostjo. Z vpisom v imenik je zavezan k stalnemu poklicnemu usposabljanju na svojem strokovnem področju, ravnanju v skladu s kodeksom pooblaščenih inženirjev in zavarovanju poklicne odgovornosti ter za svoja dejanja disciplinsko odgovarja pred IZS.

Na podlagi pregleda ureditve v državah Avstrije, Nemčije in Hrvaške menim, da bi se moralo področje davčnega svetovanja urediti preko Zakona o davčnem svetovanju, ki bi zavezoval vse skupine davčnih posrednikov. Za skupine davčnih posrednikov kot so računovodje in ostali izvajalci pravno-svetovalnih storitev (ki ne spadajo pod odvetnike in notarje) bi morala biti predpisana izobrazba, da se lahko dejavnost izvaja. Menim, da je stroga avstrijska ureditev, ki ločuje knjigovodje, davčne svetovalce in revizorje zelo dobra, saj opredeljuje katere vrste nalog lahko kdo opravlja in vsako naslednjo stopnjo pogojuje z dodatnimi izpiti. Na žalost lahko v Sloveniji vsakdo, ki registrira standardno klasifikacijo 69.200, opravlja storitve za stranke tako s področja računovodstva kot davčnega področja.

V kolikor bi bil poklic davčnega svetovalca urejen z zakonom, da bi bile urejene poklicne zahteve, ki bi bile tudi ustrezno nadzorovane, bi bila s tem urejena varnost tako za plačnike davkov kot tudi državo, saj bi davčni svetovalec imel zakonsko odgovornost do obeh. Predpisani in zavezujoči bi morali biti tudi etični standardi pri opravljanju storitev, saj ima etičnost davčnih posrednikov pomemben vpliv na zmanjšanje sive ekonomije.

Z zakonsko ureditvijo poklica davčni svetovalec in etičnimi standardi bi vplivali na zmanjšanje sive ekonomije na več načinov:

1. Z zakonsko ureditvijo licence za pridobitev naziva davčni svetovalec in vzpostavitvijo jasnih pravil ter regulativ, bi država lahko učinkoviteje nadzorovala to področje. S strožjim nadzorom je večja možnost odkrivanja in preprečevanja davčnih zlorab ter utaj.
2. Z zahtevano izobrazbo in strokovnimi standardi, bi se izboljšala strokovnost davčnih svetovalcev, kar bi pripomoglo k učinkovitejšemu svetovanju strank in boljšemu razumevanju davčne zakonodaje.
3. Z uveljavitvijo etičnih standardov in kodeksov ravnanja, bi se zmanjšala verjetnost sodelovanja davčnih svetovalcev pri nezakonitih dejavnosti in korupciji, s čimer bi se povečalo zaupanje v delo tako davčnih svetovalcev kot finančne uprave. S povečanjem zaupanja bi bila podjetja bolj pripravljena sodelovati pri izpolnjevanju davčnih obveznosti in izkoriščanju samo zakonitih možnosti za nižje davčne obremenitve.
4. Sodelovanje davčnih svetovalcev z davčnimi organi, pri skladnosti davčnih predpisov, bi pripomoglo k učinkovitejšemu obvladovanju davčnih zadev ter preprečevanju davčnih utaj, s čimer bi se zmanjšal tudi pritisk na davčne organe.
5. Poštenost, integriteta in odgovornost davčnih svetovalcev bi zagotovo imela pozitiven vpliv na poslovno okolje in bi koristila javnim financam in gospodarstvu kot celoti, kar bi povečalo davčne prilive.

Delež sive ekonomije v Sloveniji znaša 22,4 % in je napram deležu v Avstriji, ki znaša 7,1 % zelo visok. Samo implementacija ukrepov in zakonska ureditev poklica, strokovnost davčnih svetovalcev, učinkovit nadzor davčnega organa, etičnost, sodelovanje davčnih strokovnjakov ter izobraževanje plačnikov davka o davčnih obveznostih, lahko prispeva k zmanjšanju sive ekonomije v Sloveniji.

Ob sprejetju zakona, bi tako kot na Hrvaškem, bilo potrebno uvesti prehodno obdobje, v katerem bi podjetja oz. posamezniki, ki se ukvarjajo z davčnim svetovanjem, opravili ustrezno izobraževanje in pridobili licence oz. v kolikor to ne uredijo, ne bi mogli več opravljati davčnega svetovanja. Predhodno bi se seveda moralo zakonsko urediti, da dejavnost davčnega svetovanja ne bi bila več združena z računovodskimi storitvami, pod šifro dejavnosti 69.200 ampak bi morala imeti svojo šifro. S tem bi lahko dejavnost davčnega svetovanja registrirali in opravljali zgolj tisti, ki bi izpolnjujejo zakonske zahteve o ustrezni izobrazbi in opravljeni licenci.

4.1 Prikaz sive ekonomije na področju gradbeništva

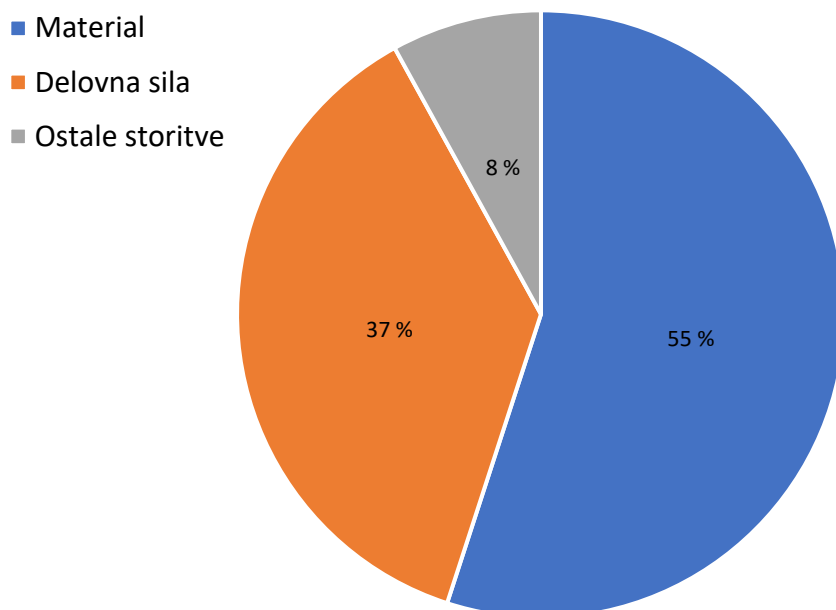
Siva ekonomija je pojav, v katerem ekonomske dejavnosti niso uradno prijavljene davčnim organom ali so prijavljene zgolj delno, kar vodi v davčne utaje, izogibanje davkom in druge nezakonite prakse.

Iz osebnih opažanj pri delu na področju računovodstva lahko trdim, da je zelo velik del sive ekonomije na področju gradbeništva, kar je prikazano na spodnjem primeru: Stroški gradnje stanovanjske hiše.

Primer: Stroški gradnje stanovanjske hiše

Podatki stroškov so pridobljeni iz članka z naslovom **Koliko zares stane hiša**, dostopnega na spletnem naslovu: https://www.mojmojster.net/clanek/97/Koliko_zares_stane_hisa.

V Tabeli 1 so prikazani stroški (vrednosti brez DDV) gradnje stanovanjske hiše po gradbenih fazah. Postavke v Tabeli 1 so obarvane z različnimi barvami. Z zeleno barvo je označena postavka, kjer siva ekonomija nima vpliva ali v zelo majhnem deležu. Znesek teh postavk po podatkih iz Tabele 1 znaša 23.000,00 Eur. Rdečo obarvane postavke v višini 173.100,00 Eur je možno narediti na črno in jih v odstotkih po normah v gradbeništvu delimo na: material, ki znaša 55 % (v obravnavanem primeru vrednost 95.205,00 Eur), delovno silo, ki znaša 37 % (v obravnavanem primeru vrednost 64.047,00 Eur) in ostale storitve, ki predstavljajo 8 % (v obravnavanem primeru vrednost 13.848,00 Eur). Za boljšo preglednost so deleži skupin predstavljeni na Sliki 1.

Slika 1: Deleži posameznih skupin, kjer je prisoten velik vpliv sive ekonomije.

Tabela 1: Stroški gradnje stanovanjske hiše po različnih gradbenih fazah.

Faza	Skupna cena	Delež	Cena/m ² neto
0.1 komunalni prispevek	5.000 EUR	2,5 %	31 EUR
0.2 takse, pristojbine	3.000 EUR	1,5 %	19 EUR
0.3 projektna dokumentacija	8.000 EUR	4,1 %	50 EUR
0.4 geodezija, elaborati	3.000 EUR	1,5 %	19 EUR
0.5 vodenje, nadzor	4.000 EUR	2,0 %	25 EUR
1.1 gradbena jama	5.000 EUR	2,5 %	31 EUR
1.2 temeljenje	8.000 EUR	4,1 %	50 EUR
1.3 konstrukcija	32.000 EUR	16,2 %	200 EUR
1.4 streha	14.000 EUR	7,2%	180 EUR
2.1 predelne stene	5.000 EUR	2,5 %	31 EUR
2.2 fasada	11.000 EUR	5,6 %	69 EUR
2.3 okna, senčila	13.000 EUR	6,6 %	81 EUR
2.4 estrihi, ometi	6.000 EUR	3,0 %	38 EUR
3.1 kanalizacija, vodovod	13.000 EUR	6,6 %	81 EUR
3.2 ogrevanje, prezračevanje	17.000 EUR	8,6 %	106 EUR
3.3 elektroinštalacije	8.000 EUR	4,1 %	50 EUR
4.1 vrata	2.800 EUR	1,4 %	18 EUR
4.2 suhomontaža	3.600 EUR	1,8 %	23 EUR
4.3 mizarska dela, stopnice	2.700 EUR	1,4 %	17 EUR
4.4 ključavnič. dela, stekl. dela	2.000 EUR	1,0 %	13 EUR
5.1 keramika, parket	7.000 EUR	3,6 %	44 EUR
5.2 sanitarna keramika	2.000 EUR	1,0 %	13 EUR
5.3 slikopleskarska dela	5.000 EUR	2,5 %	31 EUR
6.0 zunanja ureditev	13.000 EUR	6,6 %	81 EUR
Skupaj:	196.100 EUR	100%	1.232 EUR

Ob predpostavki, da je izvajalec samostojni podjetnik, ki poleg sebe zaposluje še dva delavca in da se polovica stanovanjske hiše naročniku naredi na črno, brez izdaje računa, to pomeni:

- da izvajalec nabavi material na račun podjetja in ga v celoti prikaže med stroški, s čimer neupravičeno zmanjša svoj dobiček za polovico materiala, 47.602,50 Eur, ki ga ne zaračuna naročniku. Ob predpostavki, da bi pri tem projektu njegov zaslužek znašal 6 % vrednosti (11.766,00 Eur) in bi od tega plačal 16 % dohodnine (1.882,56 Eur), posledično plača manj ali pa se kot podjetnik celo izogne plačilu dohodnine v celoti, znižuje pa tudi osnovo za plačilo svojih prispevkov za socialno varnost.
- od celotnega nabavljenega materiala odbije 22 % DDV (20.945,10 Eur). Ker ga polovico naročniku ne zaračuna po 9,5 % (4.522,24 Eur), oškoduje državo za neupravičeno upoštevan vstopni DDV ter nezaračunan DDV naročniku od polovice zneska materiala, kar znesek skupaj 14.994,79 Eur.
- od polovice izvedenih storitev delovne sile in ostalih storitev (38.947,50 Eur), ki jih ne zaračuna naročniku, je država ponovno oškodovana za nezaračunan 9,5 % DDV v znesku 3.700,02 Eur.
- veliko majhnih izvajalcev zaposluje manjše število delavcev, ostali delavci opravljajo delo brez pogodbe o zaposlitvi ter ustreznega zavarovanja, torej brez plačila prispevkov za socialno varnost in z minimalnim plačilom za delo v gotovini. Že samo ob upoštevanju mesečne minimalne plače enega delavca, prejme državni proračun manj prispevkov v višini cca. 460,00 Eur. Za izgradnjo takšne stanovanjske hiše je potrebnih vsaj 10 delavcev za obdobje najmanj petih mesecev in če sedem delavcev dela brez pogodbe o zaposlitvi, prejme država v tem obdobju 16.100,00 Eur manj prispevkov.

Torej, če povzamem ključne informacije obravnavanega primera sive ekonomije. Pri izgradnji stanovanjske hiše sta pri delu na črno in utaji davka na boljšem tako izvajalec kot naročnik, saj oba prihranita pri davkih, izvajalec tudi pri prispevkih delavcev. S stališča države pa nenadzorovane storitve doprinesejo k zmanjšanju državnih prihodkov tako na področju davka na dodano vrednost, dohodnine kot prispevkov za socialno varnost, kar posledično vpliva na manjši obseg in kakovost javnih storitev (izgradnja infrastrukture, zdravstveno varstvo, šolski sistem itd.).

Država bi morala izvajalce in naročnike storitev spodbuditi k zmanjšanju deleža sive ekonomije s poostrenim nadzorom, nižjimi davčnimi stopnjami, znižanjem obremenitev plač s prispevki, spodbudami za naložbe ter smotrno porabo javnih sredstev. K temu bi pripomogel tudi zakonsko reguliran poklic davčnega svetovalca v Sloveniji, ki bi z višjo kakovostjo na področju davčnega svetovanja povečal zaupanje podjetnikov in podjetij v davčne strokovnjake ter v celoten davčni sistem, vključujoč izobraževanje o nujnosti spoštovanja davčnih predpisov, plačevanja davka in posledicah sive ekonomije za celotno državo.

5. Sklep

Davčno svetovanje v državah Evropske unije ni enotno urejeno. V državah kot so Avstrija, Nemčija in Hrvaška je poklic reguliran z zahtevano stopnjo izobrazbe, praktičnimi izkušnjami, opravljenim izpitom in licenco. Regulirane so tudi cene, zavarovanje poklicne odgovornosti in oblike organiziranja davčnega svetovanja. Z vsem tem se zagotavlja ustrezna kakovost storitev, varuje plačnike davka, povečuje zaupanje v davčne svetovalce, kar doprinese k zmanjšanju sive ekonomije.

V Sloveniji že 14. člen Ustave določa enakost pred zakonom ter 22. člen enako varstvo pravic, kar pa se pri sedanji davčni ureditvi, ki s pomanjkanjem nadzora dopušča visoko stopnjo sive ekonomije, ne izvaja. Do zmanjšanja deleža sive ekonomije v Sloveniji lahko privede samo celovita davčna reforma, z izgradnjo poštenega davčnega sistema, do katerega lahko privedejo samo enakost pred zakonom vseh plačnikov davka, etičnost davčnih posrednikov in gospodarno ravnanje z javnimi sredstvi.

K temu nedvomno prispeva tudi Zakonska ureditev poklica davčnega svetovalca, za katerega si prizadeva Zbornica Davčnih svetovalcev Slovenije.

6. Viri in literatura

1. CFE tax advisers europe, dostopno na <https://taxadviserseurope.org/>
2. Professional Conduct in Relation to Taxation, dostopno na <https://www.icaew.com/-/media/corporate/files/technical/tax/pcrt/pcrt-effective-1-january-2023.ashx>
3. Zbornica davčnih svetovalcev Slovenija, dostopno na <https://zdss.si/>
4. Davčno svetovalno zbornica Slovenije, dostopno na <https://www.dszs.si/>
5. Kodeks poklicne etike davčnih svetovalcev – članov Zbornice davčnih svetovalcev Slovenije
6. Inženirska zbornica Slovenije, dostopno na <https://www.izs.si/strokovni-izpiti/zaid/>
7. KSW, dostopno na <https://ksw.or.at/>
8. Bunders Steuerberater Kammer, dostopno na <https://www.bstbk.de/de/>
9. Zakon o poreznem svetništvu
10. Odluka o proglašenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakon o poreznom svetništvu
11. Hrvatska komora poreznih svetnika, dostopno na <https://hkps.hr/uncategorized/odluka-o-sluzbenoj-odjeci-poreznih-svetnika/>
12. Ustava Republike Slovenije
13. Zbornik - 26. kongres Zbornice davčnih svetovalcev Slovenije
14. Koliko zares stane hiša, dostopno na https://www.mojmojster.net/clanek/97/Koliko_zares_stane_hisa